

Creatief schrijven: een impuls voor je schrijfonderwijs

NEDwerk Conferentie

Nederlands

3 april 2019

Clasine van Dorst

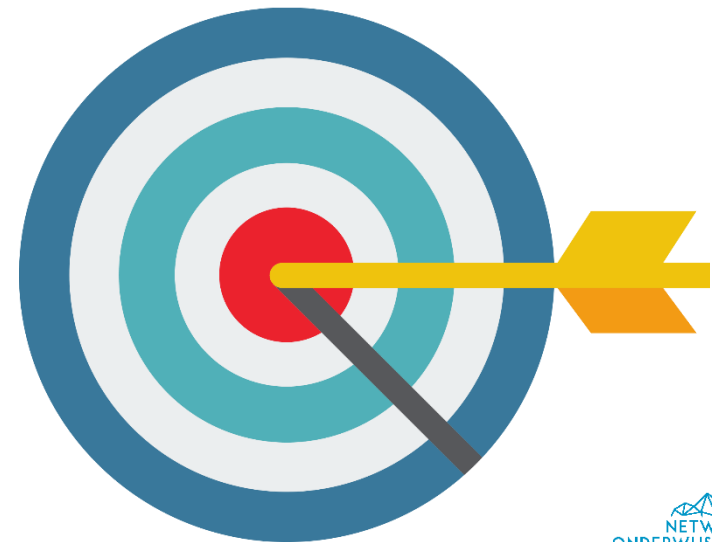
(c.vandorst@detalengroep.nl)

De Talengroep

De beDOELing van deze workshop

- > Je kent de voordelen van creatief schrijven in de lessen Nederlands.
- > Je kunt 'morgen' aan de slag met concrete vormen van creatief schrijven die snel en gemakkelijk inzetbaar zijn.
- > Je kunt feedback organiseren op creatieve schrijfoopdrachten op een manier, die haalbaar is.

De Talengroep

Creatief schrijven: parels

Wat is de mooiste,
beste, succesvolste
schrijfopdracht uit jouw
lespraktijk?

De Talengroep

Creatief schrijven

- *“het tot stand brengen van producten die passen binnen de situatie of het genre dat wordt beoefend en die tegelijkertijd origineel en vernieuwend zijn” (Broekkamp & Kieft 2005)*
- Persoonlijk, drukt iets uit van de maker

Creatief schrijven

Creatief schrijven sluit aan bij de volgende schrijfprincipes:

- 1. Leerlingen schrijven veel.*
- 5. Leerlingen hebben invloed op de taak; er is een keuzemogelijkheid.*
- 11. Er is ook aandacht voor creatief schrijven en voor het schrijven van verhalen.*

Creatief schrijven

Creatief schrijven biedt daarbij:

- I. kansen om 'rijk' te schrijven;
- II. kansen om recht te doen aan verschillen;
- III. kansen om te oefenen met het creatieve proces;
- IV. kansen om schrijven te verbinden met fictie
- V. en kansen om meer plezier te beleven aan schrijven.

Creatief schrijven

I. Kansen om 'rijk' te schrijven.

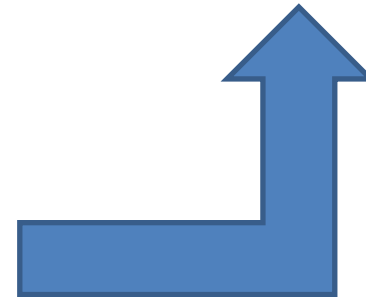

De Talengroep

Creatief schrijven

Alle zelfgeschreven teksten die een leerling produceert buiten school, zoals appjes, lijstjes, gedichten, liedjes, e-mails etc.

De Talengroep

Creatief schrijven

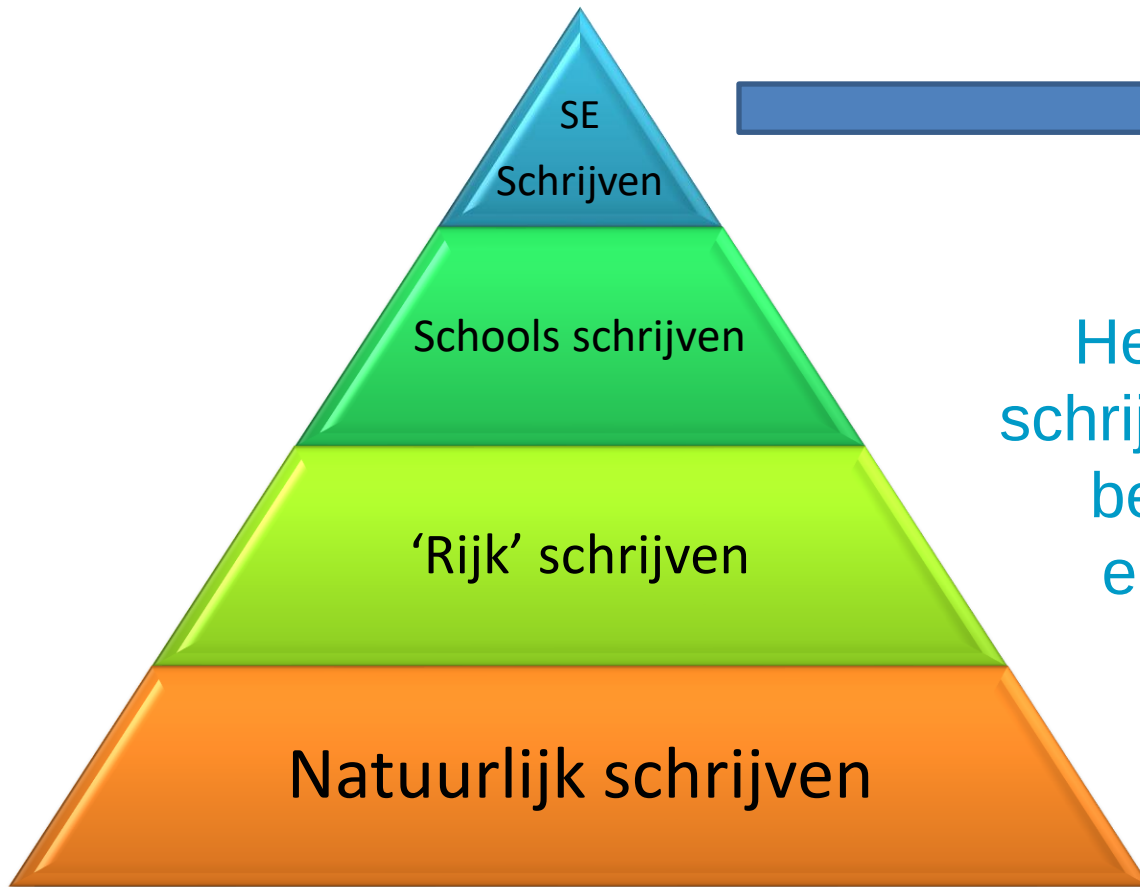
Alle teksten die een leerling schrijft binnen een schoolse context en die de leerling activeren en betekenisvol zijn.

Creatief schrijven

Schrijfopdrachten voor school met een vast format: uiteenzetting, betoog, beschouwing.

Creatief schrijven

Het schoolexamen
schrijven: een betoog of
beschouwing met
eindbeoordeling.

I. Kansen om 'rijk' te schrijven

Meer 'rijk' schrijven kan
leiden tot
een betere
schrijfvaardigheid.

II. Kansen om recht te doen aan verschillen

“Als we de leerlingen schrijfvrijheid geven, ervaren ze dat zij zelf regisseur zijn over zowel de manier waaróp ze willen schrijven (het proces) als waaróver ze willen schrijven (het product).” (Bas Jongenelen & Marc Faes)

Een definitie van creativiteit

Creativiteit is het combineren van stukjes informatie die op het eerste gezicht niet bij elkaar passen zodat je een nieuwe aanpak krijgt om een probleem kunt oplossen.

III. Kansen om te oefenen met het creatieve proces

- Creativiteit zien we als één van de belangrijkste vaardigheden voor 21-ste eeuw.
- Creativiteit helpt ons om oplossingen te vinden voor problemen die zich voordoen in een snel veranderende wereld.

III. Kansen om te oefenen met het creatieve proces

- Divergerend denken.
- Inzicht krijgen in het creatieve proces van zichzelf en van anderen.
- Inzicht krijgen in de creativiteit van een tekst.
(Ten Peze, Janssen & Rijlaarsdam 2018)

IV. Kansen om schrijven te verbinden met fictie

- Er wordt onderzoek gedaan naar het combineren van creatief schrijven en literatuuronderwijs.
- Deze combinatie is logisch en lonend.
- Er is zelfs al een doorlopende leerlijn ontwikkeld.
- Het zelf schrijven in een bepaald genre leert leerlingen literaire teksten meer van binnenuit begrijpen. (Verbunt & Van Strien-Windgassen 2018)

V. Kansen om meer plezier te beleven aan schrijven

- Meer variatie aan opdrachten en dus keuzemogelijkheden
- Korte én langere opdrachten
- Dichtbij de leerling (betekenisvol)
- Trots op product

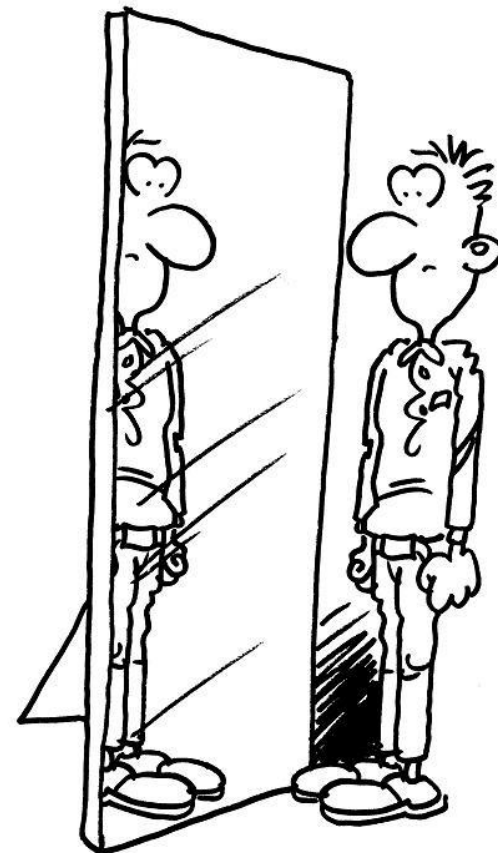

Schrijfprikkels

Bestudeer de Schrijfprikkels.
Kies één van de superkorte
schrijfoopdrachten.
Je hebt 2 minuten!

Reflectie

- ✍ Wie wil zijn product voorlezen?
- ✍ Wat vond je er zelf van om weer eens op zo'n manier te schrijven?
- ✍ Wat zouden leerlingen van zo'n opdracht vinden?
- ✍ Wat leren ze er in jouw optiek van?
- ✍ Zie je mogelijkheden voor creatief schrijven in je eigen lessen?

Feedback geven op creatieve schrijfoopdrachten (formatief)

1. Teksten op volgorde leggen
2. Een tekst centraal
3. Reflecteren op meerdere versies

Opdracht 'teksten op volgorde leggen'

- > Iedere groep heeft 4 teksten.
- > Leg ze op volgorde van minst goed tot het best.
- > Eén groepslid observeert en noteert de criteria die gehanteerd worden door de groepsleden.

Reflectie

- > Welke criteria hebben jullie gebruikt?
- > Zou dit kunnen werken voor leerlingen?
- > Zou dit kunnen werken als beoordelingsmethode?

Beoordelen (summatief)

Wil je dat?

Globaal beoordelen is net zo ‘betrouwbaar’ als beoordelen aan de hand van rubrics of modellen (analytisch beoordelen).

Welke aspecten beoordeel je?

Welke aspecten laat je buiten beschouwing.

Beoordelen is complex

- > Schrijven EN proces
 - > Halo-effect
 - > Detail-effect
 - > Sequentie-effect
 - > Persoonlijke tendensen

Betrouwbaarheid van cijfers

- Weinig verschil in betrouwbaarheid tussen analytisch en globaal beoordelen
- Globaal: schattend oordeel na lezen hele tekst
- Analytisch: punten toekennen aan diverse aspecten

Schrijven en minder nakijken door

- Veel doen, niet veel beoordelen, wel reflectie
- Schrijfoopdrachten als oefensituatie zien
- *Schrijven leren* expliciet scheiden van *schrijven beoordelen*
- Feedback en revisie inzetten
- De docent loopt rond terwijl leerlingen schrijven
- Deelvaardigheden trainen
- Wijzigingen zichtbaar maken (Word)
- Een werk naar keuze van de leerling beoordelen

Terugkijken (Socrative: 503624)

Kies twee of drie van de volgende zinnen en maak die af.
Formuleer je antwoord via je telefoon in Socrative.

- *Vandaag heb ik ... geleerd*
- *Ik was verrast door...*
- *Het meest nuttige dat ik heb geleerd, is...*
- *Ik was geïnteresseerd in...*
- *Het leukste aan deze les/workshop vond ik...*
- *Een ding waar ik niet zeker van ben is...*
- *Na deze les/workshop voel ik...*